

“5–7-SINF O‘QUVCHILARIDA TASVIRIY SAN’AT DARSLARIDA LOYIHAVIY METOD ORQALI IJODIY FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISH”

Axmedov Dilmurod Xolmamatovich

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” kafedrası o’qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada 5–7-sinf o‘quvchilari misolida tasviriy san’at darslarida loyihaviy metodni qo‘llash orqali ijodiy fikrlash va ijodiy ko‘nikmalarni rivojlantirishning pedagogik va metodik jihatlarini tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, loyihaviy metod o‘quvchilarning mustaqil ish faoliyatini rag‘batlantiradi, muammolarni yechish va ijodiy qarorlar qabul qilish ko‘nikmalarini shakllantiradi. Shu bilan birga, dars jarayoni interaktiv va qiziqarli bo‘lib, o‘quvchilarda ijodiy salohiyatni rivojlantirishga yordam beradi.

Kalit so‘zlar: tasviriy san’at, loyihaviy metod, 5–7-sinf, ijodiy fikrlash, ijodiy ko‘nikmalar, interaktiv dars Zamonaviy ta’lim jarayonida o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish va tasviriy san’atga bo‘lgan qiziqishini oshirish pedagogik muhim vazifalardan biridir. Ayniqsa, 5–7-sinf o‘quvchilari yosh xususiyatlariga ko‘ra faol, diqqat va qiziqishga boy bo‘lib, darslarda mustaqil va ijodiy ishlashga ba’zan qiyinchiliklarga duch keladi. Shu sababli darslarda loyihaviy metodni qo‘llash jarayonini samarali va qiziqarli qiladi.

Loyihaviy metod o‘quvchilarga topshiriqlarni mustaqil va guruhda bajarish, o‘z g‘oyalarini amaliy ishga tadbiq etish va natijalarni tahlil qilish imkoniyatini beradi. Shu bilan birga, u o‘quvchilarda ijodiy fikrlashni rivojlantiradi, muammolarni yechish va ijodiy qarorlar qabul qilish ko‘nikmalarini shakllantiradi hamda dars jarayonini interaktiv qiladi.

Maqola 5–7-sinf o‘quvchilari misolida tasviriy san’at darslarida loyihaviy metodni tadbiq etishning nazariy va amaliy jihatlarini o‘rganishga qaratilgan bo‘lib, pedagogik jarayonda ushbu metodning samaradorligini oshirish yo‘llarini tahlil qiladi.

Zamonaviy ta’lim jarayonida o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish va tasviriy san’atga bo‘lgan qiziqishini oshirish pedagogik muhim vazifalardan biridir. Ayniqsa, o‘rta maktabning 5–7-sinf o‘quvchilari yosh xususiyatlariga ko‘ra faol, diqqat va qiziqishga boy bo‘lib, darslarda mustaqil va ijodiy ishlashga ba’zan qiyinchiliklarga duch keladi. Shu sababli darslarda loyihaviy metodni qo‘llash o‘quv jarayonini samarali, interaktiv va qiziqarli qiladi. Loyihaviy metod o‘quvchilarga topshiriqlarni

mustaqil va guruhda bajarish, o'z g'oyalarini amaliy ishga tadbiiq etish va natijalarni tahlil qilish imkoniyatini beradi.

Loyihaviy metodni qo'llashda dars mazmuni o'quvchilarning yosh va qobiliyatlariga mos bo'lishi zarur. Mazmun interaktiv va amaliy jihatdan boy bo'lsa, o'quvchilar mavzuga qiziqadi va diqqatini uzoq vaqt davomida saqlay oladi. Masalan, guruhlar loyihasi orqali turli rang va shakllar yordamida kompozitsiya yaratish, o'z g'oyalarini tasviriy ifodalash va natijalarni sinf bilan muhokama qilish o'quvchilarda ijodiy fikrlashni rag'batlantiradi. Shu bilan birga, ular o'z ishlarida individual uslubni yaratish, o'z qarashlarini ifodalash va mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniga ega bo'ladi.

Darslarda loyihaviy metodni qo'llash o'quvchilarning faol ishtirokini rag'batlantiradi. Guruh ishlari, topshiriqlarni birgalikda bajarish va loyiha natijalarini taqdim etish o'quvchilarda hamkorlik va muloqot ko'nikmalarini shakllantiradi. Shu jarayonda o'quvchilar o'z fikrlarini bildiradi, yangi g'oyalarni taklif qiladi va sinfdoshlarining ishlarini tahlil qiladi. Bunday jarayon o'quvchilarning ijodiy va analitik fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Loyihaviy metod darsni qiziqarli va esda qolarli qiladi. Guruh loyihalari, interaktiv mashg'ulotlar va o'zaro baholash jarayonlari o'quvchilarning diqqatini jalb qiladi va mavzuni tushunishni osonlashtiradi. Shu bilan birga, o'quvchilar mustaqil ijodiy ishlarni amalga oshiradi, turli kompozitsiyalar yaratadi va muammolarga ijodiy yechimlar topadi. Bu esa ularning ijodiy qarorlar qabul qilish va muammolarni yechish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

O'qituvchining roli loyihaviy metodni qo'llash jarayonida muhim ahamiyatga ega. O'qituvchi darsni rejalashtirish, o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish, topshiriqlarni ularning qobiliyatiga moslashtirish va ularni faol ishlashga rag'batlantirish orqali darsning sifatini oshiradi. Shu bilan birga, o'qituvchi o'quvchilarning ijodiy ishlarini baholashda ularning individual yondashuvini hisobga oladi. Baholash jarayoni faqat yakuniy natijaga emas, balki o'quvchilarning rivojlanish jarayonini qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi.

Loyihaviy metod o'quvchilarning mustaqil ijodiy faoliyatini rag'batlantiradi. O'quvchilar turli topshiriqlarni bajarishda o'z g'oyalarini ifodalaydi, guruhda turli yondashuvlar bilan tajriba o'tkazadi va yangi yechimlar ishlab chiqadi. Shu bilan birga, ularning analitik fikrlash, muammolarni yechish va ijodiy qarorlar qabul qilish ko'nikmalari rivojlantiriladi.

Monitoring va baholash jarayoni loyihaviy metodning samaradorligini oshiradi. O'quvchilarning ijodiy ishlari tahlil qilinib, ularga konstruktiv fikrlar berilishi ularning

o'zini rivojlantirish ko'nikmalarini shakllantiradi. Shu tarzda, o'quvchilar xatolarini aniqlash, to'g'ri qarorlar qabul qilish va ijodiy yondashuvni rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Amaliyot shuni ko'rsatadiki, 5–7-sinf o'quvchilarida loyihaviy metodni qo'llash darslarni interaktiv, qiziqarli va samarali qiladi. Guruhlarda ishlash, topshiriqlarni birgalikda bajarish va ijodiy loyihalar yaratish o'quvchilarda hamkorlik va muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, o'quvchilar o'z ishlaridan mamnun bo'lishi, ijodiy ishlarini baholash va o'zini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Natijada, tasviriy san'at darslarida loyihaviy metodni qo'llash nafaqat o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantiradi, balki dars jarayonini interaktiv, qiziqarli va samarali qiladi. Ushbu metodika o'qituvchiga o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish va har bir o'quvchiga mos pedagogik yondashuvni ishlab chiqish imkonini beradi. Shu nuqtai nazardan, loyihaviy metod pedagogik jarayonning sifatini oshirish va o'quvchilarda ijodiy ko'nikmalarni shakllantirishning muhim vositasi hisoblanadi.

Maqolada 5–7-sinf o'quvchilari misolida tasviriy san'at darslarida loyihaviy metodni qo'llashning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, loyihaviy metod darsni interaktiv, qiziqarli va samarali qilish, o'quvchilarning ijodiy fikrlash va mustaqil ijodiy faoliyat ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Guruh ishlari, topshiriqlarni birgalikda bajarish va o'zaro muloqot o'quvchilarning hamkorlik ko'nikmalarini oshiradi va dars jarayonini yanada samarali qiladi. Shu bilan birga, o'qituvchining individual yondashuvi va monitoring jarayoni metodikaning samaradorligini yanada oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Шавдиров С. А. Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности // Педагогическое образование и наука. – 2017. – №. 2. – С. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – №. 1. – С. 131-134.
3. Shovdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // Inter education & global study. – 2024. – №. 1. – С. 8-14.
4. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and innovation. – 2023. – T. 2. – №. B10. – С. 192-198.

5. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – Т. 4. – №. 3. – С. 60-66.
6. Шавдиров С. А. Ўқувчиларда тасвирий саводхонликка оид ўқув компетенцияларини шакллантиришнинг педагогик-психологик жиҳатлари // Современное образование (Узбекистан). – 2017. – №. 6. – С. 15-21.

